

СОЦИАЛНОТО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

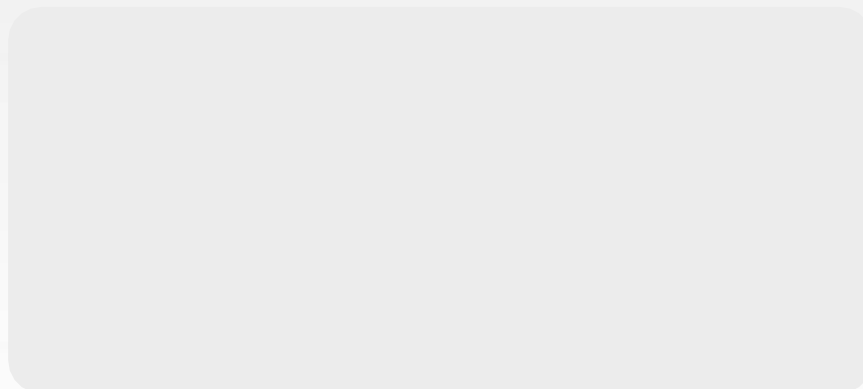
Проект „Подкрепа на социалните предприятия в борбата с бедността и социалното изключване“ с акроним Social Plate се осъществява с финансовата подкрепа на Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция – България 2014-2020 г., съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

КАКВО Е СОЦИАЛНО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО?

- Това е различен начин на икономическа активност (правене на бизнес, стопанска дейност), която смесва находчивостта на бизнеса със социална мисия, умелото съчетаване и баланс на социални и икономически цели
- Социалното предприемачество представлява дейности, насочени към разрешаването на важни обществени проблеми, като тези дейности носят и приходи за предприемача.
- То е баланс между организациите с идеална цел и обикновените бизнес начинания, защото може да се самоиздържа и да носи печалба и едновременно с това да помага за преодоляването на социални трудности.

СОЦИАЛНО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО – КЛЮЧОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

- **Социалност:** контекст, процес и/или резултат, които са от обществена полза.
- **Иновация:** създаване на нови идеи и модели, които отговарят на социални и екологични проблеми
- **Пазарна ориентация:** перспектива, ориентирана към конкуренция и насочена към ефективност, която води до по-голяма отговорност и сътрудничество между секторите

КАКВА Е РОЛЯТА НА СОЦИАЛНОТО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- Социалното предприемачество преодолжава бариерата между бизнес сектора и обществения сектор.
- То е свързано с „нестопанския“ или трети сектор, както и с концепцията за социална икономика, която набляга на цели, които служат на общността и обществото като цяло, вместо само на печалбата на компанията.

ДОКОЛКО ВАЖНИ СА СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЕМАЧИ ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

- **Развитие на работната среда**
Първата голяма икономическа полза на социалното предприемачество е и най-очевидната, която то споделя с други предприемачи и компании: създаване на работа и работни места.
- **Иновация / нови стоки и услуги**
Социалните предприятия разработват и прилагат иновации, важни за социалното и икономическо развитие и същевременно предлагат нови стоки и услуги
- **Социален капитал**
След икономическия капитал едно от най-важните блага, създавани от социалните предприятия, е социалният капитал. Този термин се отнася за институциите, взаимоотношенията и правилата, които определят количеството и качеството на социалните връзки в едно общество
- **Насърчаване на равенството**
Социалното предприемачество благоприятства за развитието на по-равнопоставено общество като обръща внимание на социалните проблеми и се опитва да постигне постоянен устойчив ефект чрез своята социална мисия, вместо да се стреми единствено към максимална печалба

СОЦИАЛНА ИКОНОМИКА:

- Това е част от икономиката, наричана понякога Третият сектор (другите два са частния сектор и публичния сектор).
- **при частния сектор** - основна цел на организациите е печалба
- **в третия сектор** - основната цел е подобряването на качеството на живот на уязвими групи или социални мисии.
Тук се включват доброволчеството, дарителството, дейността на социалните предприятия, кооперациите.
В българските условия към социалния сектор се отнася и т.нар. временна заетост, която се предлага на дълготрайно безработни лица с цел адаптиране и последващо преминаване в частния сектор на икономиката.

СОЦИАЛНА ИКОНОМИКА:

- Част от социалната икономика са всички видове предприятия, които имат социални цели, например:
 - кооперации,
 - местни самоподпомагащи се предприятия или групи,
 - асоциации,
 - взаимоспомагателни дружества,
 - фондации,
 - сдружения и др.
- В концепцията изрично са посочени като социални предприятия и **регистрираните по ЗЮЛНЦ НПО-та**, които развиват стопанска дейност с изразен социален ефект по отношение на уязвими групи – като това включва подобряване на жизненото им равнище, трудова заетост, услуги или други форми на подкрепа, целящи активното им социално включване.

ПРИМЕРИ ЗА СОЦИАЛНО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- **СОЦИАЛЕН МАГАЗИН**

Той функционира във Варна. Намира се в Двореца на културата и спорта. В магазина се предлагат изделия, произведени от лица с увреждания от Трудово - производителна кооперация "Родина", както и ръчно изработени сувенири от незрящи лица. Изделията, които се предлагат в социалния магазин, се изработват ръчно от социално уязвими групи.

Инициативата е част от проект "Социален магазин живо наследство", който е реализиран от Сдружение "Моят град" с финансовата подкрепа на Община Варна.

ПРИМЕРИ ЗА СОЦИАЛНО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- **„СПРИ ИЗОЛАЦИЯТА НА РАЗЛИЧНИТЕ ДЕЦА!”**

Кампания на младежки клуб „АЗ МОГА” за деца и младежи с интелектуални и физически затруднения, с подкрепата на Фондация „Интегрирано образование”.

Пролетен празник с произведения на младежите и децата:

- Картички
- Керамика и стъкло
- Рисунки

Събраните средства са предоставени за дейности за преодоляване на социалната изолация и подобряване на живота на деца и младежи с физически и интелектуални затруднения и техните семейства – чрез арт терапия, психодрама, кулинарна работилница и др.

- **ОТЕЦ ИВАН ОТ НОВИ ХАН**

Купува 35 къщи в монтанското село Якимово. В тях са настанени повече от **90 души**, половината от тях са деца. Хората се издържат със земеделие.

Отецът разказа, че когато властите са решили да събарят някои от сградите в Нови хан, той се притеснил, че ще вземат децата и ще ги закарат в държавните институции. Тогава той решил, че трябва да направи нещо, за да ги спаси. Разбрал, че в Якимово има много евтини къщи и започнал да ги изкупува.

НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- ЕСФ активно подкрепя създаването на социални предприятия като източник на работни места, особено за групи от хора, които изпитват затруднения с намирането на работа по редица причини. Те включват:
 - млади дългосрочно безработни лица,
 - хора с увреждания
 - хора в селските общности
 - хора с проблеми, свързани с психичното здраве,
 - бивши затворници и много други.
- Тази подкрепа приема разнообразни форми. Тя може да включва обучение в управленски умения за онези, които ще ръководят предприятията, предлагащо умения в областта на човешките ресурси, трудовото законодателство, здравето и безопасността и т.н. Или може да включва специфичните технически умения, от които дадено предприятие се нуждае: познания за туристическия бизнес, умения за продажби и маркетинг или умения и знания за консултиране на новосъздадени фирми. Освен това ЕСФ подкрепя социалните предприятия при намирането на финансова подкрепа за дейностите им и за гарантиране на дългосрочната им устойчивост.

НАБИРАНЕ НА ДАРЕНИЯ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ДАРИТЕЛСТВОТО

- Средства могат да бъдат набирани от:

- лични и колективни дарения от български и чуждестранни физически и юридически лица;

- организиране на концерти, изложби, търгове, спектакли и други с благотворителна цел, с оглед набиране на средства, необходими за осъществяване целите на организацията;

- дарения от държавата, държавни органи и организации;

- завещания от български и чуждестранни физически лица;

- продажба на дарени или завещани движими и недвижими вещи;

- приходи от спомагателна стопанска дейност и др.

ОСНОВНИ ПРАВИЛА ОТНОСНО ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ДАРЕНИЯ

- Когато се даряват недвижими имоти, това следва да става задължително с договор за дарение, сключен под формата на нотариален акт;
- Когато се даряват моторни превозни средства, това следва да става задължително с писмен договор за дарение с нотариална заверка на подписите на двете страни;
- Освен в горе посочените случаи, законът не изисква задължително дарението да бъде в писмена форма. За да се приеме, че е валидно в този случай е достатъчно имуществото, което се дарява да бъде фактически предадено на получателя;
- Когато имуществото, което се дарява е на стойност над 5 000 лева е препоръчително договорът за дарение да е в писмена форма с оглед на това да може да бъде доказано дарението в рамките на съдебен процес при евентуален бъдещ спор;
- По принцип анонимните дарения са невалидни. Под „анонимни“ се разбират дарения, при които самоличността на някоя от двете страни не би могла да бъде установена. Този проблем стои на практика, когато се набират дарения чрез дарителски каси. За да се преодолее проблемът следва до касите да има книга на дарителите, в която да се вписват имената и стойността на всяко дарение.

ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ДАРЕНИЯТА И ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ ЗА ДАРИТЕЛИ

- В българското законодателство са предвидени данъчни облекчения за дарители – юридически лица и физически лица, в случаите когато получатели на дарения са лица, които попадат в изрично и изчерпателно посочени в данъчните закони категории.
- Съгласно ЗКПО облекчението за **дарители – юридически лица** се изразява в признаване за данъчни цели на счетоводни разходи за дарения в общ размер до 10 % от счетоводната печалба, когато разходите за дарения са направени в полза на лицата посочени в чл. 31 от закона (например: училища, детски градини и ясли, юридически лица с нестопанска цел в обществена полза (ЮЛНЦ), регистрирани в Централен регистър (ЦР) при Министерство на правосъдието (МП), хора с увреждания, социално слаби лица, деца с увреждания или без родители, културни институти).
- **Дарения в полза на културни институции и организации** (по смисъла на закона за меценатството) могат да намалят данъчната основа с до **15%**.
- **Дарения в полза на Център „Фонд за лечение на деца“ и център „Фонд за асистирана репродукция“** могат да намалят данъчната основа с до **50 %**.

ОБЛЕКЧЕНИЯ ЗА ДАРИТЕЛИ – ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА

- Съгласно ЗДДФЛ облекчението за **дарители – физически лица** се изразява в:
- намаляване до 5 на сто на годишният доход на лицето с направени през годината дарения.
- Дарения в полза на културни институции и организации (по смисъла на закона за меценатството) могат да намалят данъчната основа с до 15%.
- Дарения в полза на Център „Фонд за лечение на деца“ и център „Фонд за асистирана репродукция“ могат да намалят данъчната основа с до 50 %.
- Отново в закона са посочени категориите лица, които следва да са получатели на даренията, за да може да се ползват тези облекчения – чл. 22 ЗДДФЛ. Повечето от категориите съвпадат с тези посочени в ЗКПО.

НАБИРАНЕ НА ДАРЕНИЯ ЧРЕЗ БЛАГОТВОРИТЕЛНИ SMS-И

- Един от налагащите се все повече в практиката начини за набиране на дарения е чрез благотворителни СМС-и.
- Към момента мобилните оператори третират тези съобщения като облагаеми доставки и начисляват ДДС върху цялата стойност на съобщенията, въпреки че действащото българско законодателство за облагане с ДДС не дава основание за подобна практика.

МЕХАНИЗМИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ДАРИТЕЛСТВОТО В БЪЛГАРИЯ

- *Липсват адекватни механизми за насърчаване на дарителството*
- Предвидените в българското законодателство данъчни облекчения са недостатъчни, за да бъдат определени като „насърчаващи“ дарителството.
- Механизмите, които се използват за публичното набиране разкриват някои специфики, които правят сега действащите общи правила и изисквания неприложими или утежняващи самият процес.
- Например, необходимостта от издаване на документи от страна на получателите на дарения с оглед възможността за ползване на данъчни облекчения от страна на дарителите.
- При публичното набиране на дарения, контактът между дарител и получател е в много случаи индиректен, което затруднява издаването и връчването на подобни документи.

- Към момента в България съществува само този механизъм за насърчаване за разлика от други европейски страни, където са познати и други механизми.
- Пример за подобен механизъм е процентното законодателство известно още като Закон за 1%, и което съществува в редица европейски страни като Унгария, Румъния, Словакия, Литва, Полша. Според този механизъм данъкоплатците могат да определят по какъв начин ще се използва определен процент от платения от тях данък. Процентът е различен в различните страни.
- Освен финансовия ефект, този механизъм има и следните важни характеристики и последици:
 - Данъкоплатците сами определят как да се изразходва част от техните данъци;
 - Спомага се развитие на гражданско общество;
 - Допринася се за развитие на дарителска култура.

ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО В БЪЛГАРИЯ

- ***Липса на регламентация върху доброволчеството***
- България е единствената страна в целия Европейски съюз, в която доброволческият труд не е законово регламентиран.
- Липсват дефиниция за доброволец, какви права и задължения има човек, когато полага доброволен труд и какви права и задължения имат организациите, които приемат доброволци.
- В много случаи полагането на доброволен труд директно противоречи на Кодекса на труда и създава затруднения на организациите, които разчитат на доброволци.
- Доброволният труд е огромен ресурс (предвид факта, че 3% от брутният вътрешен продукт на Европейския съюз е от доброволчески труд) и е важно да има рамка, която да го регулира и насърчава.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!